

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: martin.durdovic@soc.cas.cz

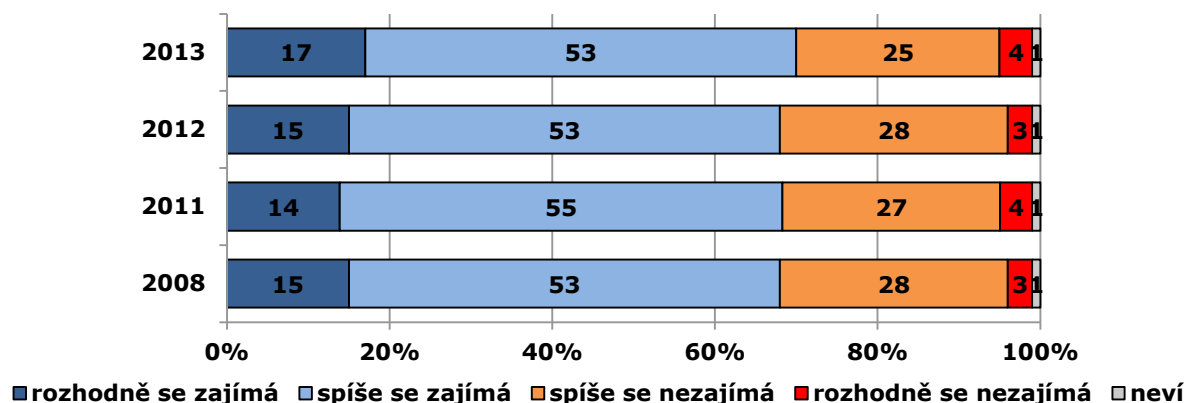
Vztah k životnímu prostředí a chování domácností – květen 2013

Technické parametry

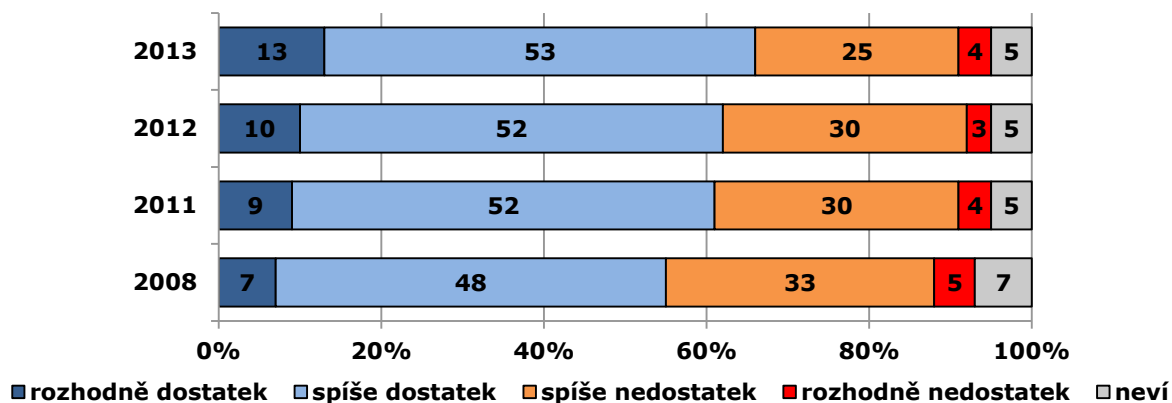
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6. 5. – 13. 5. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1062</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.38, OE.39, OE.2</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. června 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Durdovič</i>

V květnu 2013 CVVM v rámci svého šetření zkoumalo postoje české veřejnosti k životnímu prostředí. Do tohoto bloku byly zařazeny také otázky týkající se šetrného chování k životnímu prostředí. Konkrétně bylo zjišťováno, zda občané mají zájem a dostatek informací, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí, a také to, jaká je frekvence vybraných environmentálně šetrných aktivit.

Jak ukazuje graf 1, zájem o informace, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí, projevují o něco více než dvě třetiny občanů (70 %), přičemž 17 % deklaruje silný zájem („rozhodně se zajímá“). Necelá třetina populace starší 15 let se naopak o podobné informace nezajímá. Jak je vidět z časového srovnání, jedná se z dlouhodobějšího hlediska o velmi stabilní rozložení postojů.

Graf 1. Zájem o informace, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí¹ (v %)

Podrobnější analýza dat umožňuje identifikovat některé vztahy mezi zájmem o informace, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí, a sociodemografickými charakteristikami populace. Odpověď „rozhodně se zajímá“ statisticky významně častěji volí lidé s vysokoškolským vzděláním (odpovědělo jich tak 30 %) a obyvatelé Prahy (odpovědělo jich tak 33 %). Méně častý je naopak takovýto zájem mezi mladými lidmi ve věkové skupině 15 až 20 let a mezi těmi, kdo dosáhli pouze základního vzdělání (tj. zčásti právě mladí studenti). Slabší je ovšem také u lidí uvádějících špatnou životní úroveň své domácnosti.

Graf 2. Vnímání dostatku informací, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí² (%)

Jak je zřejmé z grafu 2, o tom, že mají dostatek informací, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí, jsou přesvědčeny přibližně dvě třetiny populace (66 %). O něco více než čtvrtina lidí (29 %) naproti tomu pociťuje nedostatek takovýchto informací.

Vnímání dostatku či nedostatku informací o šetrném přístupu k životnímu prostředí je do určité míry podmíněno zájmem o tento typ informací. Lidé, kteří se podle svých slov o takovéto informace zajímají, výrazně častěji deklarují dostatek informací o této problematice. Za informované se častěji pokládají hlavně lidé s vysokoškolským vzděláním (celkem 81 % z nich si myslí, že mají rozhodně nebo spíše dostatek informací) a ti, kdo deklarují dobrou životní úroveň své do-

¹ Znění otázky: „Zajímáte se o informace, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí?“ Varianty odpovědí: rozhodně se zajímáte, spíše se zajímáte, spíše se nezajímáte, rozhodně se nezajímáte.

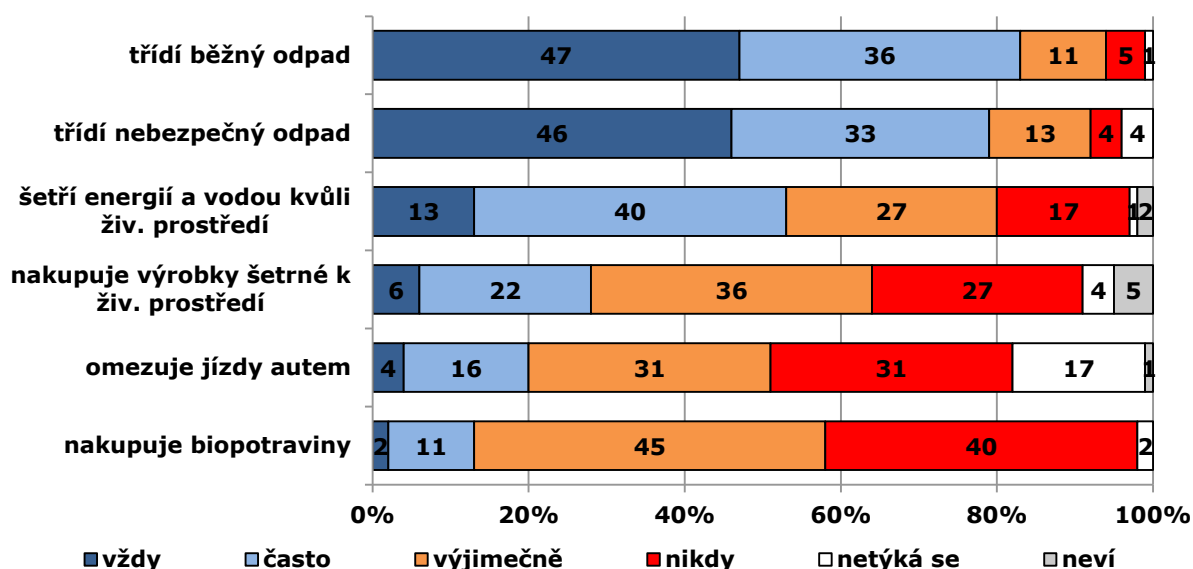
² Znění otázky: „Máte dostatek či nedostatek informací o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek.

mácnosti. O tom, že mají dostatek informací, jsou častěji přesvědčeni také obyvatelé Prahy (celkem 80 % z nich se domnívá, že mají rozhodně nebo spíše dostatek informací).

Další otázka byla zaměřena na každodenní provoz domácnosti. Zajímali jsme se celkem o čtyři kategorie environmentálně šetrných aktivit: třídění odpadů, šetření vodou a energiemi, nákupním chování a o omezování jízd autem.

Jak vyplývá z grafu 3, nejrozšířenější formou environmentálně šetrného chování je třídění odpadu. 83 % dotázaných uvedlo, že třídí běžný odpad, 47 % (tj. asi polovina dospělé populace) tak činí vždy. Podobně celkem 79 % dotázaných odpovědělo, že třídí nebezpečný odpad, 46 % přitom takovýto odpad třídí vždy. Dohromady zhruba polovina populace (53 %) deklaruje, že šetří energiemi a vodou. Ostatní formy environmentálně šetrného chování jsou relativně méně časté. O něco více než čtvrtina lidí (28 %) se hlásí k tomu, že nakupuje výrobky šetrné k životnímu prostředí. Asi pětina (20 %) uvádí, že omezuje jízdy autem – zde ovšem hraje roli, zda daný jedinec je řidičem, nebo ne (viz 17 % odpovědí „neví“). Nákup biopotravin je rozšířen asi u osminy populace (13 %).

Graf 3. Chování domácností ohleduplné k životnímu prostředí³ (%)

Pozn.: Položky seřazeny podle součtu podílu odpovědí „vřdy“ a „často“.

Tabulka 1 přináší přehled vývoje názorů mezi lety 2002 až 2012. Od roku 2002 stoupal počet lidí, kteří třídí běžný a nebezpečný odpad, tento růst se ale zhruba v roce 2008 zastavil. V posledních letech k žádným výrazným změnám v chování nedochází. Změna mezi lety 2005 a 2006 u položky týkající se omezování jízd autem byla způsobena rozšířením škály odpovědí o variantu „netýká se“.

³ Znění otázky: „Pokud jde o Vaši domácnost: a) odevzdáváte, třídíte nebezpečný odpad, b) třídíte běžný odpad, c) nakupujete biopotraviny, d) řídíte se při nákupu výrobků (např. pracích prášků) tím, zda jsou šetrné k životnímu prostředí, e) omezujete jízdy autem z důvodu ochrany životního prostředí, f) šetříte energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí?“. Varianty odpovědí: vřdy, často, výjimečně, nikdy.

Tabulka 1. Chování domácností – časové srovnání (%)

	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2011	2012	2013
	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-
třídí běžný odpad	56/42	67/32	74/24	76/23	78/21	81/18	80/18	82/18	82/18	83/16
třídí nebezpečný odpad	57/36	70/26	72/24	71/18	72/20	71/21	75/19	74/22	76/18	79/17
šetří energií a vodou kvůli živ. prostředí	40/56	42/54	46/50	48/46	53/44	48/48	47/50	49/48	53/44	53/44
nakupuje výrobky šetrné k živ. prostředí	43/44	26/61	31/56	32/54	34/55	29/59	29/61	27/64	26/62	28/63
omezuje jízdy autem	16/75	15/76	18/73	17/57	15/57	12/61	13/64	17/65	19/60	20/62
nakupuje biopotravinu	--	--	--	--	--	12/82	11/85	12/85	10/83	13/85

Pozn.: Plus označuje součet odpovědí „vždy“ a „často“, mínus součet odpovědí „výjimečně“ a „nikdy“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, od roku 2006 rovněž „netýká se“.

Podrobnější analýza dat ukazuje, že nakupování biopotravin a výrobků šetrných k životnímu prostředí je častější mezi těmi, kdo mají vysokoškolské vzdělání, a u lidí s dobrou životní úrovní jejich domácnosti (mezi lidmi se špatnou životní úrovní je naopak nakupování takovýchto výrobků méně časté). Slaběji se stejná pozitivní souvislost se vzděláním a životní úrovní objevuje také vzhledem k třídění nebezpečných i běžných odpadů. Jak o nakupování biopotravin, tak o třídění běžných odpadů navíc platí, že jsou častěji záležitostí žen než mužů. Šetření energiemi a vodou je častější ve věkové skupině nad 60 let, zatímco u mladších lidí ve věku 15 až 29 let jde o aktivitu méně častou.